

ISSN 1998-7927(print) ISSN 2664-6498 (online)

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2026-302-4-25-32>

УДК 351:352.07:004.9

АНАЛІЗ БАР'ЄРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Бучнєв М.М.

ANALYSIS OF BARRIERS TO ENSURING TRANSPARENCY AND OPENNESS OF TERRITORIAL COMMUNITY MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

Buchniev M.M.

У статті здійснено комплексний аналіз бар'єрів забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами в умовах децентралізації та сучасних соціально-економічних викликів. Обґрунтовано, що прозорість діяльності органів місцевого самоврядування виступає ключовою передумовою формування довіри громадян, підвищення підзвітності посадових осіб, запобігання корупційним ризикам і розвитку механізмів громадської участі. Особливу увагу приділено впливу концепції безбар'єрності, визначеної Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року, на забезпечення рівного доступу населення до публічної інформації та управлінських процедур.

Проаналізовано нормативно-правові засади реалізації принципів відкритості, зокрема положення законодавства про доступ до публічної інформації та стандарти демократичного врядування. На основі узагальнення результатів дослідження, проведеного програмою U-LEAD з Європою, визначено ключові практичні проблеми: недостатній рівень оприлюднення управлінської інформації, несистемність використання цифрових каналів комунікації, технічні обмеження онлайн-трансляцій, слабкий розвиток відкритих даних щодо комунальної власності, а також низьку обізнаність громадян щодо механізмів відповідальності за порушення принципів прозорості.

Встановлено, що значна частка громад не забезпечує регулярного та повного оприлюднення відеозаписів пленарних засідань і оновлення інформації на офіційних веб-ресурсах, що формує інформаційні та цифрові бар'єри для участі

населення в управлінських процесах. Наголошено на необхідності впровадження єдиних стандартів цифрової прозорості, адаптації інформаційних платформ до потреб різних соціальних груп, розвитку інструментів електронної демократії та посилення механізмів підзвітності органів місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що подолання виявлених бар'єрів потребує системного та комплексного підходу, який поєднує нормативне вдосконалення, інституційну спроможність органів місцевого самоврядування та активізацію громадської участі. Вирішальне значення має цифрова модернізація управлінських процесів, запровадження єдиних стандартів інформаційної відкритості, забезпечення регулярного оприлюднення повних і достовірних даних, а також адаптація інформаційних ресурсів до принципів безбар'єрності. Водночас підвищення рівня правової та інформаційної культури населення, розвиток механізмів громадського контролю й удосконалення системи відповідальності посадових осіб за порушення вимог прозорості є необхідними умовами формування підзвітної та ефективного місцевого врядування. Реалізація зазначених напрямів сприятиме зміцненню довіри громадян до органів влади, розширенню участі мешканців у прийнятті рішень та становленню відкритої моделі управління територіальними громадами в Україні.

Ключові слова: прозорість управління, відкритість влади, територіальна громада, місцеве самоврядування, децентралізація, безбар'єрність, відкриті дані, електронна демократія, цифровізація, громадська участь, публічна інформація.

Вступ. У сучасних умовах трансформації системи публічного управління в Україні особливої ваги набувають питання забезпечення прозорості та відкритості діяльності органів місцевого самоврядування. Розвиток демократичного суспільства передбачає формування ефективних механізмів взаємодії влади і громадян, заснованих на принципах підзвітності, доступності інформації та участі населення у прийнятті управлінських рішень. У контексті реалізації реформи децентралізації територіальні громади отримали розширені повноваження, фінансові ресурси та відповідальність за соціально-економічний розвиток відповідних територій, що актуалізує необхідність удосконалення інструментів відкритого врядування на місцевому рівні.

Забезпечення відкритості управління виступає важливою передумовою зміцнення довіри громадян до органів влади, зниження корупційних ризиків, підвищення якості управлінських рішень та активізації громадської участі. Водночас практична реалізація принципів прозорості в діяльності територіальних громад супроводжується низкою системних бар'єрів. Серед них - недостатній рівень цифровізації управлінських процедур, обмежена інституційна спроможність органів місцевого самоврядування, формальний характер оприлюднення інформації, слабкий розвиток механізмів громадського контролю та недостатня правова й інформаційна культура населення. В умовах воєнного стану та соціально-економічної нестабільності зазначені проблеми набувають особливої гостроти, що зумовлює потребу їх ґрунтовного наукового осмислення.

Важливим нормативним орієнтиром у сфері забезпечення відкритості та доступності публічного управління є Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, яка закріплює принцип безбар'єрності як системний підхід державної політики. Стратегія акцентує увагу на необхідності усунення не лише фізичних, а й інформаційних, цифрових та комунікаційних бар'єрів, що безпосередньо пов'язано із забезпеченням прозорості діяльності органів влади та рівного доступу громадян до публічної інформації і процедур прийняття рішень [1].

Питанням стратегічного управління та аналізу бар'єрів забезпечення прозорості й відкритості управління територіальними громадами присвятили свої праці такі вітчизняні вчені, як: В. С. Куйбіда, В. В. Толкованов, І. А.

Грицяк, О. В. Батанов, О. М. Бориславська, Т. М. Камінська та інші. У їхніх роботах висвітлюються проблеми децентралізації, розвитку інституційної спроможності громад, впровадження принципів належного врядування, електронної демократії та механізмів громадського контролю. Водночас комплексний аналіз бар'єрів прозорості в умовах цифрової трансформації та реалізації принципів безбар'єрності потребує подальшого наукового опрацювання. Аналіз літературних джерел за напрямом [1-7] показав наявність глибоких напрацювань стосовно теми дослідження.

Дослідження бар'єрів забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами є актуальним напрямом сучасної науки публічного управління, що дозволяє виявити проблемні аспекти реалізації принципів відкритого врядування та окреслити практичні шляхи вдосконалення управлінської діяльності на місцевому рівні.

Метою роботи є аналіз основних бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прозорості та відкритості управління територіальними громадами, а також визначення можливих напрямів підвищення ефективності механізмів відкритого врядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення відкритості та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування виступає однією з основоположних передумов становлення ефективної системи демократичного управління на місцевому рівні.

Відкритість управлінських процесів сприяє формуванню довіри мешканців територіальних громад до органів влади, посиленню підзвітності посадових осіб, а також підвищенню якості та результативності прийняття управлінських рішень.

У сучасних умовах саме прозоре врядування розглядається як важливий інструмент запобігання корупційним проявам, забезпечення громадського контролю та активізації участі населення у вирішенні питань місцевого значення. При цьому концепція безбар'єрності, визначена у Національній стратегії до 2030 року, підкреслює необхідність створення таких умов, за яких кожен громадянин, незалежно від віку, стану здоров'я чи соціального статусу, матиме реальну можливість доступу до управлінської інформації та участі в місцевому самоврядуванні [1].

Нормативно-правові засади реалізації принципів відкритості визначаються, зокрема, Законом України «Про доступ до публічної інформації» [2], який гарантує громадянам право на отримання інформації про діяльність органів влади, а також встановлює обов'язок органів місцевого самоврядування забезпечувати її своєчасне оприлюднення. Окрім того, важливим орієнтиром у впровадженні демократичного врядування виступають принципи, сформульовані Радою Європи [3], які передбачають прозорість процедур, відкритість прийняття рішень, участь громадян та доступність адміністративних послуг.

Разом із тим, практичний досвід функціонування територіальних громад України засвідчує, що реалізація зазначених принципів часто стикається з низкою суттєвих труднощів. До таких проблем належать недостатня інституційна спроможність органів місцевого самоврядування, формальний характер оприлюднення інформації, обмеженість дієвих механізмів залучення громадськості, а також низький рівень цифровізації управлінських процесів.

У багатьох громадах спостерігається нерівномірність у доступі громадян до публічної інформації, що негативно впливає на рівень прозорості місцевого управління та стримує розвиток партнерських відносин між владою і суспільством. Наявність зазначених бар'єрів актуалізує необхідність ґрунтовного наукового аналізу проблем забезпечення відкритості та прозорості управління територіальними громадами, а також пошуку ефективних шляхів удосконалення механізмів відкритого врядування в Україні.

У контексті реалізації принципів прозорості, відкритості та безбар'єрності управління важливим є впровадження практичних інструментів на рівні територіальних громад. Зокрема, Національна стратегія із створення безбар'єрного простору до 2030 року передбачає усунення інформаційних і цифрових бар'єрів, що напряму пов'язано із забезпеченням доступу громадян до публічної інформації та управлінських процесів [1].

Одним із найбільш поширених прикладів є створення та підтримка офіційних веб-сайтів громад, які містять відкриті дані про бюджет, рішення місцевих рад, діяльність виконавчих органів та адміністративні послуги.

Проте важливою умовою відповідності принципам безбар'єрності є адаптація таких ресурсів до потреб людей з інвалідністю, зокрема впровадження версій для людей з порушенням зору, доступної навігації та використання зрозумілої мови.

Практичним кроком до відкритого врядування також виступає впровадження інструментів електронної демократії, зокрема електронних петицій, громадського бюджету, онлайн-консультацій із мешканцями громади. Наприклад, у ряді українських громад активно застосовується механізм бюджету участі, що дозволяє жителям безпосередньо впливати на розподіл коштів та формування місцевих пріоритетів.

Важливим напрямом є також створення Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) із урахуванням вимог фізичної та інформаційної доступності. У багатьох громадах здійснюється облаштування пандусів, тактильних покажчиків, доступних зон обслуговування, а також забезпечення можливості отримання консультацій онлайн.

Окрему роль у підвищенні прозорості відіграє практика проведення відкритих сесій місцевих рад із онлайн-трансляцією та публікацією протоколів засідань. Це дозволяє мешканцям громади здійснювати громадський контроль за діяльністю органів влади, що сприяє підвищенню підзвітності посадових осіб.

Реалізація принципів відкритості та безбар'єрності на місцевому рівні потребує не лише нормативного забезпечення, але й практичного впровадження сучасних цифрових, організаційних та інституційних механізмів, спрямованих на розширення участі громадян в управлінні територіальними громадами.

Результати дослідження «Практики застосування та оцінка ефективності реалізації законодавства з питань забезпечення прозорості місцевого самоврядування», проведеного програмою U-LEAD з Європою, засвідчили наявність низки практичних проблем у реалізації механізмів публічної відкритості. Зокрема, йдеться про недостатній рівень оприлюднення управлінської інформації, нерівномірне використання цифрових інструментів та обмежену доступність управлінських процесів для різних категорій населення [4].

Емпіричну основу подальшого аналізу становлять результати опитування, у якому взяли участь 1197 респондентів із усіх регіонів України. Найбільш активно до дослідження

долучилися мешканці Харківської області (12,3%) та Львівської області (9,9%), тоді як найменша представленість спостерігалася серед респондентів із Волинської (0,5%), Запорізької та Чернівецької (по 0,8%), а також Рівненської областей (0,9%) [4]. Така географічна структура вибірки дозволяє відобразити загальнонаціональні тенденції сприйняття

прозорості та відкритості діяльності органів місцевого самоврядування.

У таблиці 1 наведено узагальнені результати опитування громадян, що відображають ключові бар'єри прозорості та відкритості управління в територіальних громадах, виявлені як у практичній діяльності місцевих рад, так і у сприйнятті населення відповідних практик.

Таблиця 1

Узагальнені результати опитування щодо бар'єрів забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами (n = 1197)

<i>Напрямок забезпечення прозорості та відкритості</i>	<i>Показник (зміст питання)</i>	<i>Основні результати опитування, %</i>	<i>Інтерпретація як бар'єр</i>
Цифрова відкритість діяльності місцевих рад	Чи сприяє онлайн-трансляція засідань підвищенню ефективності роботи ради?	Так - 73,9; Ні - 16,7; Важко відповісти - 8,0	Високий запит громадян на відкриті управлінські процеси та цифрову прозорість
Доступність відеозаписів засідань	Чи оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань?	Не оприлюднюються - 34,6; Оприлюднюються всі - 31,7; Частково - 24,8	Значна частка громад не забезпечує базової інформаційної відкритості
Канали поширення інформації	Де саме публікуються відеозаписи засідань?	Офіційний сайт - 55,8; Сайт + інше - 25,4; Лише інші канали - 18,9	Наявність альтернативних каналів (соцмережі) не гарантує системності та доступності інформації
Неофіційні практики інформування	Якщо «в інший спосіб», то як саме?	Соцмережі - 85,3; Місцеві медіа - 6,0; Стрім учасників - 4,7	Домінування соцмереж як каналу підсилює цифрові бар'єри для вразливих груп
Громадська участь і контроль	Частота перегляду громадянами відеозасідань	Вибірково (резонансні питання) - 25,8; Не переглядають - 21,6; Повністю - лише 16,2	Обмежена залученість населення через низьку доступність або складність інформації
Якість цифрового доступу	Чи забезпечена належна технічна якість звуку/відео?	Так - 36,8; Ні - 23,3; Частково - 19,4; Важко відповісти - 15,4	Технічні недоліки формують інформаційний бар'єр до участі громадян
Відкриті дані про комунальну власність	Чи оприлюднено дані щодо об'єктів власності громади?	Так - 22,3; Ні - 31,2; Важко відповісти - 43,4	Критично низький рівень обізнаності та доступності відкритих даних
Регулярність оновлення відкритих даних	Чи регулярно оновлюється така інформація?	Так - 28,7; Ні - 21,7; Важко відповісти - 49,7	Відсутність системного оновлення даних посилює недовіру та непрозорість управління
Відповідальність за порушення прозорості	Які санкції доцільні за порушення вимог відкритості?	Адміністративна - 24,2; Дисциплінарна - 20,0; Важко відповісти - 39,4	Потреба у правових механізмах контролю за прозорістю місцевого врядування

Джерело: систематизовано автором за даними [4]

Наведені результати опитування громадян дозволяють зробити висновок, що забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами в Україні залишається нерівномірним і супроводжується низкою системних бар'єрів. Попри наявність нормативних вимог щодо публічності діяльності місцевих рад, фактична реалізація принципів відкритого врядування значною мірою залежить від рівня цифрової спроможності громад, управлінської культури посадових осіб та доступності інформаційних ресурсів для населення.

По-перше, опитування засвідчило високий суспільний запит на відкритість роботи місцевих рад: переважна більшість респондентів (73,9%) вважають, що онлайн-трансляції пленарних засідань сприяють підвищенню ефективності місцевого самоврядування. Це свідчить про усвідомлення громадянами важливості участі та контролю за діяльністю органів влади. Водночас значна частка опитаних (34,6%) зазначили, що у їхніх громадах відеозаписи засідань взагалі не оприлюднюються, що демонструє існування інформаційного бар'єра між владою та мешканцями.

По-друге, навіть у тих випадках, коли відеоматеріали публікуються, спостерігається проблема несистемності каналів інформування. Лише 55,8% респондентів вказали на розміщення записів на офіційному веб-сайті ради, тоді як значна частина громад використовує альтернативні способи - переважно соціальні мережі (85,3%). Така практика, хоча й розширює охоплення аудиторії, водночас створює додаткові цифрові бар'єри для осіб старшого віку, людей з інвалідністю та мешканців із обмеженим доступом до сучасних онлайн-платформ. Отже, відсутність єдиного стандартизованого підходу до оприлюднення інформації знижує рівень прозорості управління.

По-третє, важливим бар'єром залишається низький рівень громадської залученості, що частково зумовлений недостатньою доступністю та якістю інформаційного контенту. Лише 16,2% респондентів переглядають відеозаписи засідань у повному обсязі, тоді як більшість робить це вибірково або взагалі не користується такими матеріалами. Додатково, оцінка технічної якості звуку та відео є неоднозначною: лише 36,8% опитаних вважають її достатньою для повного розуміння перебігу засідань. Це вказує на технічні та комунікаційні обмеження як чинники, що

перешкоджають ефективному громадському контролю.

По-четверте, одним із найбільш проблемних напрямів є сфера відкритих даних щодо комунальної власності територіальних громад. Лише 22,3% респондентів підтвердили оприлюднення відповідної інформації на сайтах рад, тоді як 43,4% не змогли відповісти на це питання. Аналогічна ситуація спостерігається щодо регулярності оновлення таких даних: майже половина опитаних (49,7%) не орієнтуються у цьому питанні. Це свідчить не лише про низьку прозорість управління ресурсами громади, а й про відсутність належної комунікації органів влади з населенням.

Окремої уваги заслуговує питання відповідальності за порушення принципів відкритості. Значна частка респондентів підтримує запровадження адміністративних (24,2%) та дисциплінарних (20%) санкцій, що демонструє очікування громадян щодо посилення механізмів контролю за діяльністю місцевих рад. Водночас високий рівень невизначеності (39,4% важко відповісти) може свідчити про недостатню поінформованість населення щодо правових інструментів впливу на владу.

З огляду на виявлені бар'єри, доцільним є посилення комплексної політики відкритого врядування на рівні територіальних громад. Зокрема, перспективними напрямами вдосконалення є:

- запровадження єдиних стандартів цифрової прозорості, що передбачають обов'язкове оприлюднення відеозаписів засідань, протоколів і рішень місцевих рад на офіційних веб-ресурсах;
- адаптація інформаційних платформ до принципів безбар'єрності, включно з доступною навігацією, версіями для осіб із порушеннями зору та використанням зрозумілої мови;
- розвиток відкритих даних у сфері комунальної власності та бюджету, що сприятиме підвищенню довіри громадян і запобіганню корупційним ризикам;
- розширення інструментів електронної демократії, таких як електронні петиції, бюджети участі та онлайн-консультації, що забезпечують реальну участь мешканців у прийнятті рішень;
- посилення механізмів відповідальності посадових осіб за порушення вимог прозорості та відкритості, що є важливою умовою підзвітності місцевої влади.

Реалізація окреслених напрямів потребує системного підходу, узгодженості нормативних, організаційних та технологічних рішень, а також належного ресурсного забезпечення на місцевому рівні. Взаємозв'язок між виявленими бар'єрами, запропонованими інструментами їх подолання та очікуваними результатами формування прозорості й підзвітної системи управління територіальними громадами узагальнено на рис. 1.

Візуалізація відображає логіку переходу від проблемних аспектів інформаційної відкритості до конкретних управлінських рішень, реалізація яких сприятиме підвищенню прозорості, інклюзивності, довіри громадян і ефективності місцевого самоврядування.

Рис. 1. Рекомендації щодо подолання бар'єрів прозорості управління територіальними громадами

Джерело: розроблено автором

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що основними бар'єрами забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами є: недостатнє оприлюднення управлінської інформації, технічна та цифрова недоступність ресурсів, слабкий розвиток відкритих даних, обмеженість громадської участі та відсутність системної відповідальності за порушення вимог законодавства. Подолання цих бар'єрів потребує комплексних заходів, спрямованих на цифрову модернізацію громад, впровадження стандартів безбар'єрності інформаційного середовища та посилення підзвітності органів місцевого самоврядування.

Висновки. Проведене дослідження дозволило здійснити комплексний аналіз бар'єрів забезпечення прозорості та відкритості управління територіальними громадами в умовах цифрової трансформації економіки та децентралізації влади. Встановлено, що попри наявність розвиненої нормативно-правової бази та задекларовані принципи відкритого

врядування, фактична реалізація механізмів прозорості на місцевому рівні залишається нерівномірною та супроводжується низкою системних проблем.

Узагальнення теоретичних положень і результатів емпіричного дослідження дало змогу виокремити такі ключові групи бар'єрів: інформаційні (неповне та несвоєчасне оприлюднення рішень і даних), цифрові (низький рівень технічного забезпечення, відсутність стандартизованих підходів до онлайн-трансляцій і публікації матеріалів), інституційні (обмежена управлінська спроможність органів місцевого самоврядування), комунікаційні (несистемність каналів інформування, домінування соціальних мереж як основного джерела повідомлень) та соціокультурні (недостатній рівень правової й інформаційної культури населення). Сукупна дія зазначених чинників формує стійкі перешкоди для повноцінної реалізації принципів відкритості, підзвітності та громадської участі.

Доведено, що цифрова трансформація економіки створює як нові можливості, так і нові виклики для забезпечення прозорості місцевого врядування. З одного боку, впровадження інструментів електронної демократії, онлайн-трансляцій засідань, відкритих бюджетних порталів і реєстрів комунальної власності розширює доступ громадян до управлінської інформації. З іншого - відсутність єдиних стандартів цифрової відкритості, нерівномірність технічного забезпечення громад і недотримання принципів безбар'єрності поглиблюють цифрову нерівність та обмежують участь окремих соціальних груп у прийнятті рішень.

Особливу увагу в роботі приділено взаємозв'язку між принципами прозорості та концепцією безбар'єрності. Обґрунтовано, що відкритість управління повинна розглядатися не лише як формальне оприлюднення інформації, а як створення реальних умов для її доступності, зрозумілості та практичного використання громадянами незалежно від віку, стану здоров'я чи рівня цифрових навичок. У цьому контексті впровадження стандартів інклюзивного цифрового середовища є необхідною умовою формування сучасної моделі відкритого врядування.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання сформульованих рекомендацій органами місцевого самоврядування під час розроблення стратегій цифрового розвитку та програм

підвищення прозорості. Запропоновані напрями вдосконалення створюють підґрунтя для підвищення ефективності місцевого управління.

Отже, подолання виявлених бар'єрів можливе лише за умови системного поєднання нормативних, організаційних і технологічних рішень, а також активної взаємодії влади та громадськості. Формування прозорості, підзвітності та безбар'єрної системи управління територіальними громадами є важливою передумовою зміцнення довіри до місцевої влади, підвищення якості управлінських рішень і забезпечення сталого розвитку громад в умовах цифрової трансформації економіки України.

Л і т е р а т у р а

1. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bukoda.gov.ua/gromadyanam/bezbaryernist/nacionalna-strategiya-iz-stvorennya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini-na-period-do-2030-roku>
2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
3. Council of Europe. European Principles of Good Democratic Governance. Strasbourg, 2007. 12 p.
4. Результати дослідження «Практики застосування та оцінка ефективності реалізації законодавства з питань забезпечення прозорості місцевого самоврядування», проведеного Програмою U-LEAD. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://rada.info/upload/users_files/04370998/251fb3711a5af66d4dcc9a6952ef8e74.pdf
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
6. Грицяк І. А. Публічне управління в Україні: сучасні виклики та перспективи розвитку: монографія. Київ: НАДУ, 2020. 256 с.
7. Куйбіда В. С., Толкованов В. В. Децентралізація та розвиток територіальних громад в Україні. Київ : ТОВ «Софія-А», 2019. 312 с.

References

1. Natsionalna stratehiia iz stvorennia bezbariernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://bukoda.gov.ua/gromadyanam/bezbaryernist/nacionalna-strategiya-iz-stvorennya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini-na-period-do-2030-roku>

2. Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy vid 13 sich. 2011 r. № 2939-VI // *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2011. № 32. St. 314.
3. Council of Europe. European Principles of Good Democratic Governance. Strasbourg, 2007. 12 p.
4. Rezultaty doslidzhennia «Praktyky zastosuvannia ta otsinka efektyvnosti realizatsii zakonodavstva z pytan zabezpechennia prozorosti mistsevoho samovriaduvannia», provedenoho Prohramoiu U-LEAD. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: https://rada.info/upload/users_files/04370998/251fb3711a5af66d4dcc9a6952ef8e74.pdf
5. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Uk-rainy vid 21 trav. 1997 r. № 280/97-VR // *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1997. № 24. St. 170.
6. Hrytsiak I. A. Publichne upravlinnia v Ukraini: suchasni vyklyky ta perspektyvy rozvytku : monohrafiia. Kyiv: NADU, 2020. 256 s.
7. Kuibida V. S., Tolkovanov V. V. Detsentralizatsiia ta rozvytok terytorialnykh hromad v Ukraini. Kyiv: TOV «Sofiiia-A», 2019. 312 s.

Buchniev M.M. Analysis of barriers to ensuring transparency and openness of territorial community management in the conditions of digital transformation of the economy

The article provides a comprehensive analysis of the barriers to ensuring transparency and openness in the management of territorial communities in the context of decentralization and modern socio-economic challenges. It is substantiated that the transparency of the activities of local government bodies is a key prerequisite for building public trust, increasing the accountability of officials, preventing corruption risks and developing mechanisms for public participation. Particular attention is paid to the impact of the concept of barrier-free access, defined by the National Strategy for Creating a Barrier-Free Space in Ukraine by 2030, on ensuring equal access of the population to public information and administrative procedures. The regulatory and legal framework for implementing the principles of openness is analyzed, in particular the provisions of the legislation on access to public information and standards of democratic governance. Based on the generalization of the results of the study conducted by the U-LEAD program with Europe, key practical problems were identified: insufficient level of disclosure of administrative information, unsystematic use of digital communication channels, technical limitations of online broadcasts, weak development of open data on municipal property, as well as low awareness of citizens about mechanisms of responsibility for violation of the principles of transparency.

It was established that a significant proportion of communities do not ensure regular and complete disclosure of video recordings of plenary sessions and updating of information on official web resources, which forms information and digital barriers for the

participation of the population in administrative processes. The need to implement unified standards of digital transparency, adapt information platforms to the needs of different social groups, develop e-democracy tools and strengthen accountability mechanisms of local self-government bodies was emphasized.

It was concluded that overcoming the identified barriers requires a systemic and comprehensive approach that combines regulatory improvement, institutional capacity of local governments and activation of public participation. Of decisive importance is the digital modernization of management processes, the introduction of unified standards of information openness, ensuring regular publication of complete and reliable data, as well as the adaptation of information resources to the principles of accessibility. At the same time, increasing the level of legal and information culture of the population, developing mechanisms of public control and improving the system of responsibility of officials for violating transparency requirements are necessary conditions for the formation of accountable and effective local governance. The implementation of

these areas will contribute to strengthening citizens' trust in government bodies, expanding residents' participation in decision-making and establishing an open model of governance of territorial communities in Ukraine.

Keywords: transparency of governance, openness of government, territorial community, local self-government, decentralization, accessibility, open data, e-democracy, digitalization, public participation, public information.

Бучнів М.М. – к.е.н., доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу СХУ ім. В. Даля,

ORCID 0000-0002-7503-5705

buchnev@snu.edu.ua

Дата першого надходження статті 19.02.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування 25.03.2026.

Дата публікації 17.05.2026.

Стаття з відкритим доступом,
відповідно до умов ліцензії

[Creative Commons \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)